

Бекітемін:

МКҚК «Айгөлек»

бөбекжай-балабақшасының  
менгерушісі: Кужакова М.С.

\_\_\_\_\_

Қаралды:

«Ақтөбе облысының білім  
басқармасы Қарғалы ауданының  
білім бөлімі» ММ бөлімінің  
сарапшылар  
кеңесі \_\_\_\_\_

## Вариативтік компонент

### «Бояулар сыры»

«Балапан» ересек тобы

Тәрбиеші: Тажимуратова.П.А.

Қаралды:

Әдіскер МКҚК «Айгөлек»

бөбекжай-балабақшасы

\_\_\_\_\_ Иралимова Б.К

## Пікір

Мектепке дейінгі тәрбие -балалардың жас ерекшелігін есепке ала отырып құрастырылған, оқыту мен тәрбиелеу бағдарламалар жиынтығын жүзеге асырудағы жүргізілетін Қазақстан Республикасындағы жас бүлдіршіндерді оқыту жүйесі болып табылады.

Тәрбиешінің «Бояулар сыры» бағдарламасы негізгі жоспарға қосымша ретінде жүргізілетін вариативтік бөлім болып табылады.

Балалық шағында шығармашылығы жетіліп өскен бала, өмірді тек ғажайып тұрғыдан көреді. Оның көңілі ешқашан қараймайды, жарқын өмір сүреді.

Баланың жан-жақты дамуына ,зор ықпалын тигізетін шығармашылық жұмыс баланың қиялын дамытуға жол табады. Осы тұрғыдан мектепке дейінгі мекемеде вариативтік оқу жоспарына қосымша шығармашылық іс-әрекеті енгізілген.

Оқу іс-әрекеті мектепалды даярлық топтарда аптасына 1 рет, жалпы сағат саны -36

Бағдарламада тәрбиеші балалардың шығармашылығын дамытуда түрлі тақырыптарды үлгілік оқу бағдарламасына сай алған. Балалардың жас ерекшеліктеріне байланысты құрылған.

### **Түсінік хат**

Бүгінгі білім беру ісінің мақсаты – тек білім, білік дағдыларын меңгерту ғана емес, өзін-өзі дамытуға ұмтылатын, ақылды да алғыр, ой-өрісі ақпарат көздерін өз бетімен қорытып, қолдануға қабілетті, шығармашыл, ой-өрісі кең, жоғары мәдениетті адам тәрбиелеу болып табылады.

Қазіргі таңда тұлғаның жалпы эстетикалық қабылдауы мен дамуының заманауи міндеттерін шешуге арналған эстетикалық өнерді оқытудың жаңа амалдарын табуға көп көңіл бөлінеді.

Өскелең ұрпаққа эстетикалық тәрбие беру жүйесінде бейнелеу өнерінің алатын орны ерекше. Яғни, қоршаған ортаның сұлулығын көріп-түсіне білу мәдениетін тәрбиелеуге, көркем –эстетикалық сезімді, еңбек белсенділігін дамытуға септігін тигізеді. Сондай-ақ адамды алға ұмтылуға, шыдамдылыққа, ұстамдылыққа, қол ұшын беруге әзір болуға, тұлғаның өзін-өзі шығармашылық тұрғыдан көрсетуіне мүмкіндік береді.

Шығармашылық —бүкіл тірішіліктің көзі. Адам баласының сөйлей бастаған кезінен бастап, бүгінгі күнге дейін жеткен жетістіктері шығармашылықтың нәтижесі.

#### **Мақсаты:**

Балаларды көркем шығармашылық қабілеттерін, зейіндерін дамыту, ой-өрісін бейнелеу өнері әлеміне бағыттап, қызығушылығын арттыру.

#### **Дәстүрден тыс сурет салу технологиясының міндеттері:**

- Бейнелеу іс-әрекетіне қажетті негізгі техникалық дағдыларды меңгерту;
- сурет салу өнеріне деген қызығушылығын ояту;
- көркемдік талғамын арттыру;
- іскерлік дағдыларын меңгерту;

#### **Дәстүрден тыс сурет салу технологиясының негізгі бағыттары :**

- айналаны бақылау және қабылдауын дамыту;
- бейнелеу өнері түрлері және көркем өнер туындыларымен таныстыру, көркемдік талғамын арттыру;
- іскерлік дағдыларды меңгерту.

#### **Күтілетін нәтиже:**

- Сурет салу құралдарымен жұмыс жасап үйренеді;
- Бейнелеу өнерінің түрлерімен жанрларын айыра біледі;
- Үлгі бойынша суретті дұрыс үйлестіріп жаттығады;
- Түстерді саралауды үйреніп, түстермен жұмыс жасай алады;
- Түстердің мағынасын ашып, әңгімелеп береді;
- Өзі салған суретті салыстыра білуге дағдыланады;

## **Кіріспе**

Шығармашылық тұлғаны қалыптастыру – қазіргі кезеңдегі педагогикалық теория мен тәжірибенің маңызды мәселелерінің бірі. Оны мектепке дейін дамыту тиімді. В.А. Сухомлинский айтқандай: «Балалардың мүмкіндігі мен дарындылығының бастамалары саусақтарының ұшында. Бейнелеп айтқанда, саусақтарынан, шығармашылық ойын көректендіретін өте жіңішке жылғалар сынды жіптер тарайды. Баланың қолында неғұрлым шеберлік көп болса, соғұрлым ол ақылды болады». Ересектердің көмегімен көркемдік-шығармашылық қабілеттерін дамыта отырып, бала жаңа туындылар жасайды (сурет, жапсыру). Бейнелеу өнерінің сурет салу, мүсіндеу, жапсыру бала үшін өзінше әр қайсысы қызықты. Бала бейнелеу өнерінің қай түрімен айналысса да өз көңіл күйін білдіре алады. Балалар ерте жастан бастап өздерінің қоршаған ортадан алған әсерін бейнелеп көрсетуге тырысады. Дәстүрден тыс әдістермен сурет салу, жапсыру, мүсіндеу балалардың шығармашылық қабілеттерін жақсы дамытады, көңілдерін көтереді, шығармашылыққа талпындырады. Ол қиял деңгейлерін дамытуға, ой...ұшқырлығына, танымдық белсенділігі мен ізденгіштік қабілеттерін жетілдіруге көп әсерін тигізеді. «Өнерлі екен он саусақ» үйірмесі балаларды дәстүрден тыс әдіс арқылы сурет салуға, мүсіндеуге, жапсыруға, табиғи материалдарды қолданып өз шығармашылық қабілеттерін дамытып, жасаған жұмыстары туралы әңгімелей білуге үйретеді.

### **Мақсаты:**

1. Мектеп жасына дейінгі балаларды дәстүрден тыс әдістерін қолдануға үйрету.
2. Мектеп жасына дейінгі балалардың қозғалыс дағдыларын және қолдың білезік буынының икемділігін арттыру.
3. Балаларды дәстүрден тыс әдістерін пайдалана отырып кез- келген сурет салуда, жапсыруда, мүсіндеуде өз шығармашылықтарымен ұштастыра білуге үйрету.

**Міндеті:** Балаларды көркем шығармашылық қабілеттерін, зейіндерін дамыту, ой-өрісін қызығушылығын арттыру.

### **Күтілетін нәтижелер:**

Саусақ маторикалары дамиды, ой-қиялы артады, эстетикалық талғамдары қалыптасады.

«Бояулар сыры» вариативтік бөлім.

«Шығармашылық» білім беру саласы.(36)

| № | Тақырыбы                            | Мақсаты                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Сағат саны | Мерзімі     |
|---|-------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|-------------|
| 1 | Күзгі кілем                         | Балаларға күз мезгілі туралы түсінік бере отырып, дәстүрден тыс сурет салудың үрлеу, бастыру техникасымен күзгі жапырақтарды бейнелеуді үйрету.                                                                                                                                                                   | 1          | 01.09.2021ж |
| 2 | «Бұлттар - ақ қанатты аттар»        | Балаларды сурет салудың жаңа техникасымен таныстыру.<br>- балаларды көбік резеңке тампонмен сурет салуға машықтандыру;<br>-композиция сезімін, шығармашылық қиялын дамыту;                                                                                                                                        | 1          | 08.09.2021ж |
| 3 | Тарелкедегі жидектер                | балаларды дәстүрлі емес саусақ суретімен таныстыруды жалғастыру; өнімділікті бекітіңіз, суретті парақтың барлығында орналастыру қабілетін, саусақтардың ұсақ моторикасын дамыту; топта жағымды ахуал тудыру;                                                                                                      | 1          | 15.09.2021ж |
| 4 | Жемістер натюрмортты                | балаларға «натюрморт» ұғымын түсіндіру, көкөністер мен жемістер тобын бейнелеуге, олардың пішіні мен түсін жеткізе білуге және суретте дұрыс орналастыруға үйрету.<br>«натюрморт» ұғымымен, шебер суретшілердің шығармаларымен таныстыру, натюрморт пен заттардың қарапайым бейнесі арасындағы айырмашылықты ашу; | 1          | 22.09.2021ж |
| 5 | Жеміс – жидектер.                   | Балалардың жеміс - жидектер туралы білімдерін арттыру.<br>Олардың алуан түрлілігі туралы ұғымдарын дамыту.                                                                                                                                                                                                        | 1          | 29.09.2021ж |
| 6 | Көбелектің суретін саламыз          | Балалардың табиғат әлеміне деген қызығушылығын арттыру, бояу түстерінің мәнін түсіндіру. Көбелектің бейнесін қағазға монотопия әдісімен түсіруді үйрету. Балаларды табиғатты аялауға, қорғауға және ұқыптылыққа, еңбекке тәрбиелеу.                                                                               | 1          | 06.10.2021ж |
| 7 | Күзгі өнімді жинауға арналған себет | Өз қолдарымен қағаздан әр - түрлі бұйымдар жасауға үйрету. Шаршы қағазды теңестіре, тігінен, көлденеңнен бүктеу дағдыларын жетілдіру.                                                                                                                                                                             | 1          | 13.10.2021ж |
| 8 | Жемістер                            | Қайшымен жұмыс істеу дағдыларын арттыру, домалақ және сопақ пішіндерді қағаздан қиып үйрену. Дұрыс желімдеуге дағдыландыру. Балаларды қайшымен жұмыс                                                                                                                                                              | 1          | 20.10.2021ж |

|    |                          |                                                                                                                                                                                     |   |             |
|----|--------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|-------------|
|    |                          | жасауға дағдыландыру.                                                                                                                                                               |   |             |
| 9  | Жол белгілері            | Қажетсіз материалдармен жұмыс жасау.                                                                                                                                                | 1 | 27.10.2021ж |
| 10 | Күзгі жапырақ            | Күзгі жапырақтарды қағаздан умаждап жасау.                                                                                                                                          | 1 | 03.11.2021ж |
| 11 | «Күзгі саңырауқұлақтар»  | Жапырақтар арқылы саңырауқұлақ бейнесін жапсыру.                                                                                                                                    | 1 | 10.11.2021ж |
| 12 | Саусақтар – тату отбасы. | Сурет арқылы саусақтарынан отбасының тату бейнесінің суретін салуды үйрету, шығармашылық қиялды бастаманы дамыту.                                                                   | 1 | 17.11.2021ж |
| 13 | Дастархандағы бауырсақ   | (Дәстүрден тыс) Қақпақтармен батыру әдісі арқылы сурет салуға үйрету.                                                                                                               | 1 | 24.11.2021ж |
| 14 | Құс                      | Алақанмен құстың қанатын салу. Ұқыптылыққа тәрбиелеу.                                                                                                                               | 1 | 08.12.2021ж |
| 15 | Балық (ұжымдық жұмыс)    | Сурет салудың дәстүрлі және дәстүрден тыс әдістері<br><br>арқылы балалардың бейнелеу өнеріне деген қызығушылықтарын арттыру. Алақанмен жұмыс жасай білуге үйрету.                   | 1 | 15.12.2021ж |
| 16 | От шашу (балауызбен)     | Балаларға балауызбен сурет салуға үйрету. Мерекені қуанышпен қарсы алу арқылы эмоциялық көңіл күйлерін көтеру. Ойлау қабілеттерін дамыту.                                           | 1 | 22.12.2021ж |
| 17 | Байтерек                 | Байтерек туралы түсінік беру. Мақта таяқшасымен бояуды үйрету. Ұқыптылыққа тәрбиелеу.                                                                                               | 1 | 29.12.2021ж |
| 18 | Ара                      | Балаларға жапсырмалау туралы түсінік беру және жапсырмалар жасап үйрету, балалардың қол моторикасын, қиялын дамыту. Желімен ұқыпты жұмыс жасауға дағдыландыру.                      | 1 | 05.01.2022ж |
| 19 | Шырша                    | Шырша ойыншықтарын жасап үйрену. Саусақпен ойыншықтарды дұрыс сала білуге жаттықтыру. Ойыншықтарды жасау арқылы тазалыққа, ұқыптылыққа, тәртіпке сабырлылық пен әсемдікке тәрбиелеу | 1 | 12.01.2022ж |
| 20 | Қой                      | Үлгіге сүйене отырып, дайын қойдың үстіне мақтамен жапсыруды үйрету. Қылқаламға желімді ұқыпты жағып алып, сулықпен қолдану іскерліктерін дамыту. Ұқыптылыққа тәрбиелеу.            | 1 | 19.01.2022ж |
| 21 | Балапан                  | Балаларға жапсырмалау туралы түсінік беру және жапсырмалар жасап үйрету, балалардың қол моторикасын, қиялын дамыту. Умаждау әдісін қолдана білуге үйрету                            | 1 | 26.01.2022ж |
| 22 | Қар кесегі               | Балалардың қыс мезгілі, қар туралы түсініктерін кеңейту. Көк түс пен ақ түстің бір-біріне                                                                                           | 1 | 02.02.2022ж |

|    |                              |                                                                                                                                                       |   |             |
|----|------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|-------------|
|    |                              | үйлесімділігіне көңіл бөлуді үйрету. Қар кесегін балауызбен салып,оны бояумен бояуды үйрету.Табиғатқа деген сүйіспеншілік сезімдерін арттыру.         |   |             |
| 23 | Қысқы ағаштар келбеті        | Дәстүрден тыс сурет салудың әдіс-тәсілімен таныстыру. Қырыққабат жапырағынан қысқы ағаш келбетін қағаз бетіне түсіру                                  | 1 | 09.02.2022ж |
| 24 | Қардағы іздер                | Парақ бетіне бояу жағу арқылы дақ түсіруге үйрету.<br>Дәстүрден тыс сурет салудың әдіс-тәсілін түсіндіру.                                             | 1 | 16.02.2022ж |
| 25 | Қар жамылған бұтақ           | Балалардың шығармашылық қабілеттері мен қиялдарын дамыту.<br>Дәстүрден тыс мақталы таяқшалармен қардың суретін салуды үйрету.                         | 1 | 23.02.2022ж |
| 26 | Суық торғай                  | Суық торғайдың қысқы тіршілігін түсіндіре отырып, трафарет көмегімен қағаз бетіне торғайды ұқыпты түсіре білу.                                        | 1 | 02.03.2022ж |
| 27 | Қошақандарға шөп береміз     | Дәстүрден тыс сурет салудың әдіс-тәсілдерін түсіндіре отырып, жасыл түсті пайдалану арқылы шөптердің суретін салуға үйрету.                           | 1 | 09.03.2022ж |
| 28 | Жапалақтап қар жауды         | Қағазға саусақ арқылы қардың суретін салуға үйрету. Балалардың саусақ бұлшық еттерін дамыту.                                                          | 1 | 16.03.2022ж |
| 29 | Сиқырлы ағаш (ұжымдық жұмыс) | Алақанмен сурет салу қабілетін бекіту.Әр түрлі түсті қолдана білуге үйрету.<br>Ұқыпты сурет салуға тәрбиелеу.                                         | 1 | 30.03.2022ж |
| 30 | Көңілді сайқымазақ           | Түстерді ажырата білуге, саусақпен дөңгелек пішінді заттарды салуға үйрету. Тазалыққа тәрбиелеу.                                                      | 1 | 06.04.2022ж |
| 31 | Гүл                          | Балалардың кол маторикасы дамыту.мақталы дискамен сурет салуды үйрету.Ұқыпты сурет салуға дағдыландыру.                                               | 1 | 13.04.2022ж |
| 32 | Ыдыстағы гүл                 | Алақанның таңбасын салуды үйрету және белгілі бір образға дейін сурет салу.                                                                           | 1 | 20.04.2022ж |
| 33 | Күннің көзі                  | Сары түсті қағазды «Түйіршіктеу» әдісі арқылы жасау.                                                                                                  | 1 | 27.04.2022ж |
| 34 | Машинаның дөңгелектері       | Дәстүрден тыс тәсілді (тығын) қолдана отырып машина дөңгелегінің суретін салуға үйрету.                                                               | 1 | 04.05.2022ж |
| 35 | Алма                         | Қағазды бүктеу арқылы алма жасауды үйрету.Бүктеген жерге ұқыпты желім жағуды үйрету.Тазалыққы тәрбиелеу.                                              | 1 | 11.05.2022ж |
| 36 | «Көктемгі ағаштар»           | Балаларға көктем мезгілі туралы түсінік бере отырып, дәстүрден тыс сурет салудың әдіс-тәсілін түсіндіру. Мақта таяқшасы арқылы ағаштарға бүршік салу. | 1 | 18.05.2022ж |

|  |         |  |    |  |
|--|---------|--|----|--|
|  | Барлығы |  | 36 |  |
|--|---------|--|----|--|

### Пайдаланған әдебиеттер тізімі.

1. Щипанов. А.С. Әуесқой жас суретшілермен мүсіншілерге. Алматы «Мектеп», 1989.
2. Төлебиев. Ә. Сурет сала білесің бе? Алматы «Өнер», 1990.
3. Әлмұхамбетов. Б. Балкенов. Ж. Сурет салу және бояумен жұмыс істеу әдістері. Алматы «Мектеп», 1987.
4. Каменева. Е. Кемпіркосақтың түсі қандай. Алматы «Өнер», 1981.
5. Коралева. П. А. басшылығымен. Учебный рисунок. М. «Изобразительное искусство», 1981.
6. Ростовцев Н.Н. История методов обучения рисованию. Зарубежная школа рисунка. 1981.